

Plan za hrabriju, bolju licitaciju

Kako postati bezobzirni hvalisavac

Sećate li se oglasa Čarlsa Atlasa? “Oslabio sam 97 funti.”¹ Srećom, većina onih koji toliko oslabe je nestala sa američke scene. Ali, nisu nestali iz bridža.

Ne pitajte me šta je to u špilu karata što dinamičnu, snažnu, inteligentnu osobu pretvara u Mlakonju koji stalno podlicitira i loše odigrava, puži i sakriva se, drhti jednako pod pogledom i partnera i protivnika. “To nisam ja”, kažete? Vi ste, normalno, komandos za bridž stolom? Pa, onda ste izuzetak. Većina takozvanih prosečnih igrača obično postupuje na bezbedan – i nervozan – način. Oni deset puta broje svoje poene tokom licitacije i dobijaju devet različitih rezultata. Pasiraju sa listom koji ima ozbiljnu mogućnost manše, u nadi da će im sledeće deljenje doneti nešto lakše (na primer list-beton sa kojim će moći da izlicitiraju manšu i naprave slem). A na kraju večeri su u minusu za nekoliko hiljada poena i dok, jadni, idu kući pitaju se uzajamno: “Bogamu, kako smo izgubili toliki novac? Licitirali smo sasvim konzervativno.”

Tačno.

Da jednu od velikih istorijskih izreka pretvorimo u osnovnu maksimu bridža:

BESKIČMEN BRIDŽ GUBI, A APSOLUTNO BESKIČMEN BRIDŽ APSOLUTNO GUBI.²

Logika ovoga je složena, ali je uglavnom sadržana u sledećoj činjenici: matematika bridža je takva da je plašljiv licitant mnogo više kažnjen za svoju plašljivost nego ludo hrabar licitant za svoju ludu hrabrost. Plašljiv igrač ne dobija robere, koji retko vrede manje od 700 do 1000 poena. Ludo hrabar licitant pada i biva kažnjen sa 50 do 200 poena, retko sa više. Po logici od pet prema jedan, igra je naklonjena avanturistima, hrabrima i odlučnima. Znam da ponekad to ne izgleda tako. Gospodin Hrabri je oboren i kažnjen sa 800 poena, a 800 poena izgleda kao žrtva koja se ne podnosi za manje od protivničkog slema. Ali, koliko je g. Hrabri *stvarno* izgubio? Pa, manša i rober koji su protivnici mogli da naprave vrede oko 600 poena, pa je g. Hrabri izgubio samo 200. Lista g. Mlakonje ne pokazuje ovako velike katastrofe. Ali, to ne znači da ih nema. U stvari su i veće, čak i ako su nevidljive. Jer, kada je g. Mlakonja stao na tri pika i napravio četiri, upisano je 90 poena ispod linije i 30 iznad. Da je izlicitirao četiri, upisao bi 120 poena ispod i 500 iznad. Izgubio je tada čitavih 500 poena. Ali, mogao je da izgubi mnogo više. Da je izlicitirao četiri pika, možda bi se protivnici vinuli u žrtvu i pali za 800 poena. A ponekad, kada g. Mlakonja izlicitira četiri pika koja ne može da napravi, videće da protivnici preduzimaju fantomsku žrtvu koja će mu doneti 300 do 500 poena. Činjenica je da treba da napravite samo jednu od tri sumnjive manše pa da

¹Oko 45 kilograma. *prim. Prevodioca*

²Autor parafrazira čuvenu izreku lorda Aktona: “Vlast kviri, a apsolutna vlast apsolutno kviri.” *p. Prev*

budete na dobitku. Zapazite da nisam rekao da je igra naklonjena “bezobzirnima, divljima i ludima.” Postoji razlika. Ako se stavite za trenutak na moje mesto, pokušaću da vam pokažem razliku i da u isto vreme izmenim vaš celokupan pristup igri. Ako ste dobar učenik, neće proći mnogo pre nego što *postanete* najhrabriji licitant u kraju. Kontriraćete češće nego ikada ranije i čak ćete da *rekontrirate* ponekad. (Recite sada po istini: kada ste poslednji put dali rekontru? 1947? 1937? Ako ste prosečan igrač, rekontrirate otprilike onoliko često koliko često vam operišu slepo crevo). Licitiraćete više slemove i do njih ćete stizati neposrednijim putem. Ponekad ćete čak da bacite ceo Gorenov sistem kroz prozor u korist svoje lične procene. Ukratko, bićete pokretni pakao.

A kako će doći do te velike promene?

Ne pomoću bilo kakvog čudotvornog bridž napitka, nego jednostavnom aritmetikom, jednostavnom logikom, jednostavnim bridžom. Oživećemo neke od većitih istina koje se polako dave u poplavi zmijinog mleka. Vratićemo se čudesnoj čistoti i logici koje je tako dobro izrazio Somerset Mom kada je rekao: “Ako imate hladnu glavu, sposobnost da saberete dva i dva i dobijete tačan rezultat i ako kažete istinu o svojoj karti, bićete koristan partner i nesavladiv protivnik.”

Pobednički put je jednostavan put

Da počnemo, zarad jednostavnosti, pokazivanjem kako složena situacija može da se pojednostavi. Problem: kako da znate da li možete svoju kartu da otvorite na nivou dva u boji? “Naučni” put je da brojite svoje poene i otvorite jako dva ako imate:

- ❖ 25 poena i dobru petokaratnu boju.
- ❖ 23 poena i dobru šestokaratnu boju.
- ❖ 21 poen i dobru sedmokaratnu boju.

Stvorio sam ovu formulu davno, nakon savetovanja sa drugim igračima i sjajnim matematičarom, Vilijemom M. Andersonom iz Toronta. Formula je potpuno sigurna i ako je budete koristili do kraja života biće nemoguće da mnogo pogrešite u otvorima na nivou dva. Ipak...

Postoji drugi put, isto tako potpuno siguran kao gornji. Brojte svoje luzere. *Ako imate manšu manje jedan štih u karti, otvorite dva.* Koristeći ovo sredstvo, možete da zaboravite sve o brojevima. Nije ni manje ni više efikasno od sistema brojeva, a mnogim igračima je lakše za pamćenje.

Uzmimo drugi standardni licit: baražni otvor, ponekad zvani i zaprečni licit, brzi licit tri ili četiri da se pokaže slaba karta s dugom bojom. Cilj je da se protivnicima oduzme licitacioni prostor, da se nateraju da počnu svoju sopstvenu licitaciju na

visokom nivou. Licit je odbramben i izvodi se u punom očekivanju da bude kontriran i oboren.

Previše igrača zastrašujuće zloupotrebljava ovaj licit. Izvode ga i kada imaju čak 12 ili 13 poena i, ako se pokaže da im partneri imaju jak list, baražni licitanti prekasno shvate da su izbaražirali sami sebe. Ili otvaraju baražno kada imaju sedmog puba pik i nijednu drugu sliku, rizikujući tako mnogo padova. Sva numerička pravila za baražna otvaranja su pažljivo ispisana u otprilike stotinu različitih knjiga o bridžu. Ugrubo, licit iziskuje 10 i manje onerskih poena u zoni ili 9 i manje van zone. Ali, ako ne možete to da upamtite, upamtite sledeće : *Ako možete da osvojite sedam štihova a list vam nije dovoljno dobar za normalan otvor, izvedite baražno otvaranje.* Vrlo jednostavno.

Nisam naveo ova dva primera u nadi da će oni napraviti revoluciju u vašoj igri, nego samo da pokažem da su gotovo sve složene situacije u bridžu zasnovane, na kraju krajeva, na jednostavnim pravilima i jednostavnim istinama. Možete da koristite brojeve ili istinu koja je iza tih brojeva, kako god vam je lakše, ali, koje god sredstvo koristili, učinite ga svojim dobrim duhom, ne svojim gospodarom.

Podela koju samo vi možete da odigrate

Bez obzira koliko puni znanja mogu da vam izgledaju stariji državnici kao što sam ja, setite se da vi nad nama imate jednu veliku prednost. Kada smo izmišljali naše sisteme, nismo gledali u vaše karte. Vi gledate. A pošto je vaš list jedan od mogućih 635.013.559.600 listova u bridžu, možda postoji nešto za šta brojevi ne mogu da se pobrinu. Na primer:

Kamen temeljac gotovo sveg modernog bridža je da sa kartom vrednom 14 poena *morate* da otvorite, i stvarno *morate*. Ali, uporedite ovaj list od 14 poena:

♠ Q54
♥ A97
♦ A42
♣ A765

sa ovim:

♠ KQJ987
♥ AQ10
♦ 1098
♣ 2

Svaki вреди 14 poena, ali, postoji li bilo ko na svetu ko bi osporio da je drugi list očigledno bolji? Pogledajte ponovo prvi list. Osim ako se ne desi nešto što bi promovisalo onu damu, karta вреди tri štihova, ostavljajući deset štihova protivnicima

ako partner nema ništa. Ali, drugi list ima sigurnih šest štihova, bez obzira šta partner ima, a ako partner ima 10 ili 11 poena, manša može lako da se napravi.

Ako ste u prošlosti bili skloni da dve ovakve karte od 14 poena tretirate jednako, promašili ste svrhu poenskog vrednovanja, koje je izmišljeno da *pomogne vašem mentalnom postupku, ne da ga zameni*. Da parafraziram pokojnog Džordža Orvela, svi listovi su jednaki, samo su neki jednakiji od drugih. Samo vi, gledajući kartu, rezultat, kalibar protivnika, partnerove sposobnosti, možete da donesete završnu odluku.

A to zahteva mentalni napor, zar ne? Avaj, tu je kvaka. Previše današnjih igrača (a nadamo se da to ne uključuje i vas) bi radije bralo pamuk nego potrošilo jedan erg mentalne energije. Oni smatraju da igra ne bi bila toliko zabavna kada bi morali da misle: zato se odaju sistemima i pravilima. Protivrečna istina je da bi se bolje zabavljali i manje radili kada bi s vremena na vreme upotrebili sopstvene glave.

Upotreba – i opasnosti – konvencije “Pripremni tref”

Lenji igrači su vrsta koja je stvorila od otvora jedan tref, takozvanog *pripremnog trefa*, poslednji krik mode. “Konvencija pripremni tref” (stavio sam je u navodnike jer među pouzdanim igračima takva zverka ne postoji¹) je ljubimče igrača koji nemaju obavezno dobrog trefa, ali mogu da podrže bilo šta drugo što partner licitira. Odgovor koji često dobiju na veštački otvor jedan tref je dva trefa, a drugi popularan odgovor je jedan bez aduta, od kojih svaki ostavlja otvarača tačno tamo odakle je i krenuo – u grebanju unaokolo za pristojnom bojom. Osim što je sada na višem nivou.

Pre nego što me optužite za potpuni nedostatak mašte i duha, dozvolite da vam brzo ukažem da sam svestan par okolnosti pod kojima stručnjak može da otvori jedan tref ne posedujući strogo licitabilnu boju tref. Pretpostavimo da dobije ovakvu kartu:

♠ KQ87
♥ KQ63
♦ 75
♣ AK2

List je jak, ali nema moćnu i privlačnu boju za otvor. Ako kod partnera nađe licitabilnog majora, trebalo bi da imaju manšu. Ako nađe kod partnera dobru boju karo, verovatno imaju manšu u bezadutu. Manša u trefu nije potpuno isključena, ako

¹Goren, naravno, govori o *pripremnom trefu* sa aspekta četvorokaratnog majora, gde ovaj otvor, doista, retko kad ima smisla. *prim. Urednika*

partner ima četiri ili pet trefova i 9 do 10 poena. Dakle, otvor jedan tref ima smisla i nema opasnosti od velike štete.

Ali, pogledajte kako se ovaj otvor koristi praktično svagde gde se igra bridž. Lenji igrač dobije sledeće:

♠ AQJ3
♥ KQJ
♦ Q95
♣ 642

i otvori jedan tref. On smatra da je suviše drsko, suviše hrabro i zadaje suviše posla otvoriti pik bez kralja. Neka njegov partner odabere boju, a naš lenji igrač će da ga prati do kraja sveta (a ponekad i dalje) energično ga podržavajući. Činjenica je da otvarač otvorom jedan tref nije postigao ništa što ne bi postigao normalnim, prirodnom otvorom jedan pik. A zamislimo da kontrakt ostane jedan tref. Sada će otvarač da se suoči sa ogromnim padom. Mogao bih da razumem njegovu spremnost da prihvati takav rizik kada bi postojala neka korist koja može da se izvuče iz otvora jedan tref. Ali, nje nema.

Često ćete takve licitante da čujete kako pitaju da li igrate *pripremni tref*. Ako treba da sa takvom osobom igrate u paru protiv nepoznatih protivnika, *postoji* jedan način da se izvučete: odglumite ozbiljnu bolest i bežite odatle. Ne postoji takva stvar kao što je “konvencija pripremni tref” i dok god svet bridža ne izgubi svoj kolektivni razum, neće ni postojati. Pa ipak otvor *pripremni tref* ostaje popularan. Oni koji ga koriste postali su toliko zaljubljeni u taj pasivni licit da sam nedavno video jednog od njih kako otvara jedan tref sa ovom kartom:

♠ KQ73
♥ KQ64
♦ AK3
♣ 92

Priznajem, imao je problem sa ta dva nesigurna majora. Ali, ako je otvorio veštački u nadi da će partner da mu ponudi majorski fit, zašto, za ime sveta, nije upotrebio otvor jedan karo? Efekat bi bio isti a pružao bi mnogo manje mogućnosti za katastrofu. Pitao sam tog gospodina, kasnije te večeri, o njegovom licitu.

“Pa”, rekao je, spreman da pomogne, “licitirao sam tref jer je to konvencija *Pripremni tref*.”

“Ah, da”, rekao sam, budući da sam osoba koja ne voli da se raspravlja, “na to sam zaboravio.”

Čovek je otišao sa nadmoćnim osmehom, i siguran sam da je od tada ispričao tu priču svakom od svojih prijatelja i nekim od svojih neprijatelja. “Misliš, stvarno si objasnio nešto iz bridža Čarlsu Gorenu?”

“Bogami jesam, Agata, bogami jesam.”

Možda mislite da sam licemer, ali slučajno znam da taj čovek igra bridž već trideset godina, i ako posle toliko vremena i dalje misli da postoji takva stvar kao što je konvencija *Pripremni tref*, ni čitav puk velemajestora ga ne bi ubedio u suprotno.

Dok smo kod teme licita koje ne treba licitirati, dozvolite mi da dodam još jedan: “pâs-zamka¹”. Ova poruga zakonima logike, matematike i pristojnosti trebalo bi da bude proglašena saveznim zločinom koji se kažnjava mandatom kaznom od deset do dvadeset godina zatvora, bez skraćanja za dobro ponašanje. Igrač koji koristi pâs-zamku je sebičnjak koji misli da ga On gore toliko voli da će da promeni zakonitosti postupka, verovatnoće i sreće. Igrač koji koristi pâs-zamku sedi tamo sa 16 poena i kaže “Pâs”, obično hrapavim glasom i sa ljigavim samozadovoljnim osmehom na licu. Ovo odmah označava njegov licit lažnim (da ima dovoljno inteligencije da bude dobar glumac, ne bi koristio pâs-zamku). U toj fazi samo 24 onerska poena su preostala u špil i podeljena su između tri igrača od kojih bi svaki, matematički govoreći, trebalo da ima list vredan oko osam poena. Šta pod tim okolnostima navodi igrača koji koristi pâs-zamku da misli da će protivnici imati dovoljno poena da licitiraju i upadnu u nevolje? Ne pitajte, jer ne mogu da odgovorim. Ipak *moгу* da vam kažem da igrač koji koristi pâs-zamku i njegov partner-žrtva lako mogu da imaju manšu u igri, ili blizu manše. Ali, pâs-zamka će odlično da posluži da ih spreči da to makar naknadno doznaju. Kada svi za stolom pasiraju, igrač koji je koristio pâs-zamku će da baci svoje karte na sredinu stola neverovatnom brzinom i da u isto vreme kaže : “Imao sam 9 poena.” On se stidi pred samim sobom, što i nije čudno. Pâs-zamka je otprilike isto toliko vredna koliko i staro pravilo da se karte kreću u istom pravcu u kom i voda ističe iz kade. Od ove dve ideje, mislim da u drugoj ima više logike.

¹“Trap” na engleskom znači zamka, stupica. “Trap pass” je pâs koji se izvodi sa jakim listom u nadi da će protivnik da izlicitira previsoko i upadne u nevolje. Prevodilac nije pronašao bolji prevod za ovu idiotsku blef licitaciju. *prim. Prevodioca*
